

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **D. P. B., a.s.**, B., IČO: X., proti žalovanému: **I. V.**, bývajúcí v B., v dovolacom konaní zastúpený JUDr. M. B., advokátkou AK so sídlom v B., **o zaplatenie 46,94 eur**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp.zn. 6 C 21/2005, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 24. októbra 2006 sp.zn. 8 Co 362/06, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 24. októbra 2006 sp.zn. 8 Co 362/06 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III (súd prvého stupňa) rozsudkom z 3. mája 2006 č.k. 6 C 21/2005-47 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1 414,-- Sk (46,94 eur) a náhradu jeho trov konania v sume 2 014,-- Sk (66,85 eur), všetko do troch dní.

Pri tomto rozsudku podal žalovaný osobne na súde prvého stupňa 10. júla 2006 odvolanie, tvrdiac, že opravný prostriedok podáva v zákonnej lehote.

Krajský súd v Bratislave (odvolací súd) uznesením z 24. októbra 2006 sp.zn. 8 Co 362/06 odvolanie žalovaného odmietol. Dospel k záveru, že žalovaný podal odvolanie po lehote. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia uviedol, že keďže žalovaný pri prvom pokuse o doručenie dňa 9. júna 2006 nebol doručovateľom pošty zastihnutý v mieste doručenia, bol doručovateľom vyrozumený, že zásielka mu bude opätovne doručená v deň 12. jún 2006. Pretože ani druhý pokus o doručenie nebol úspešný, bola zásielka dňa 12. júna 2006 uložená na pošte, kde si ju žalovaný prevzal dňa 26. júna 2006. Vychádzajúc z uvedeného odvolací

súd ustálil, že rozsudok súdu prvého stupňa bol žalovanému doručovaný náhradne, postupom podľa § 47 ods. 2 O.s.p., z čoho vyplýva, že za čas doručenia treba považovať tretí deň od uloženia zásielky, teda deň 15. jún 2006. Posledný deň odvolacej lehoty tak pripadol na deň 30. jún 2006. Ak teda žalovaný podal odvolanie na súde prvého stupňa až 10. júla 2006, urobil tak oneskorene. Na obranu žalovaného, že sa v čase doručovania rozsudku súdu prvého stupňa nezdržoval v mieste svojho bydliska, ale u svojho známeho, odvolací súd neprihliadol. Uviedol, že zo šetrenia spôsobu doručenia vyplynulo, že žalovaný v deň 9. júna 2006 nečerpal dovolenku, nebol pripútaný na lôžko, ani nebol na služobnej ceste; v predmetný deň mal voľno po nočnej službe. Tvrdenie žalovaného, že sa v čase doručovania zdržoval na inej adrese v B. než je miesto jeho bydliska, odvolací súd považoval za irelevantnú.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu žalovaný podal dovolanie. Odôvodnil ho dovolacím dôvodom podľa § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p. Navrhol napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Na odôvodnenie dovolania uviedol, že nie je ničím podložený záver odvolacieho súdu, že doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomil, že mu zásielku príde znova doručiť; zásielka bola ihneď, po prvom neúspešnom pokuse o doručenie uložená na pošte. Vzhľadom na nesprávny postup doručovateľa pošty mal odvolací súd vyvodiť záver, že k riadnemu doručeniu zásielky došlo až 26. júna 2006 jej prevzatím na pošte.

Žalobca sa k dovolaniu žalovaného nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), postupujúc podľa predpisov účinných od 15. októbra 2008 (prechodné ustanovenie § 372p ods. 1 O.s.p. k úpravám účinným od 15. októbra 2008 na základe zákona č. 384/2008 Z.z.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, ktorý je zastúpený advokátom (§ 240 ods. 1, § 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či jeho opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré týmto opravným prostriedkom možno napadnúť.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1

O.s.p. v znení v čase podania dovolania). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia a c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením odmietol odvolanie žalovaného majúc za to, že bolo podané po uplynutí zákonnej odvolacej lehoty.

So zreteľom na obsah dovolania, a osobitne na zákonnú povinnosť odvolacieho súdu vyplývajúcu z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p., neobmedzil sa odvolací súd len na skúmanie splnenia podmienok prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a ak g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. pritom nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým dovolanie inak nie je procesne prípustné. Pre posúdenie existencie procesnej vady v zmysle uvedeného ustanovenia nie je významný subjektívny názor účastníka o tom, že v konaní došlo k niektorej z týchto väd, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté takouto vadou.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom).

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle predmetného ustanovenia je taký vadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za postup odnímajúci účastníkovi konania možnosť pred súdom konať (a zakladajúci prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia) treba považovať aj odmietnutie odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. v prípade, že podmienky preň neboli splnené, pretože odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote.

Dovolací súd dospel k záveru, že konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu sú touto vadou postihnuté. Odvolací súd totiž odmietol odvolanie žalovaného, hoci pre také rozhodnutie neboli splnené podmienky. V preskúmvanej právnej veci totiž nebolo mimo rozumných pochybností preukázané, že žalovaný podal odvolanie oneskorene.

Právna úprava doručovania v občianskom súdnom konaní plní veľmi významnú funkciu. Súd totiž môže konať a rozhodovať len vtedy, ak má riadne preukázané, že účastníci dostali všetky písomnosti, prijatie a znalosť ktorých je predpokladom ďalšieho postupu v konaní, použitia opravného prostriedku, prostriedkov procesnej obrany a ochrany a ďalších úkonov, ktoré je prípustné urobiť len v zákonom alebo súdnom ustanovenej lehote. Obzvlášť doručovanie súdnych rozhodnutí vo veci samej je nevyhnutným predpokladom právoplatného skončenia veci, prípadne i vykonateľnosti súdneho rozhodnutia (ak je rozhodnutie vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť). Doručovanie ovplyvňuje skúmanie procesných podmienok základného konania, odvolacieho konania, ako aj konania o mimoriadnych opravných prostriedkoch. Právna úprava doručovania preto plne rešpektuje záujmy účastníkov konania a nevyhnutnosť ich úplného a účinného informovania prostredníctvom tohto procesnoprávneho úkonu. Ak nebola písomnosť doručená správne, podľa predpisov upravujúcich tento úkon, má to priamo za následok vadnosť, nezákonnosť doručenia, s ktorou vadou sú spojené závažné procesnoprávne účinky; ak došlo k vadnému doručeniu rozhodnutia alebo ho súd vôbec opomenul doručiť, nemôže rozhodnutie nadobudnúť právoplatnosť.

Podľa § 47 ods. 2 O.s.p. v znení do 15. októbra 2008, ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení; ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí; ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Pre vznik fikcie doručenia zakotvanej v citovanom ustanovení ("... považuje sa posledný deň lehoty za deň doručenia ...") je predpísané súčasné splnenie nasledovných podmienok : a/ možnosť náhradného doručenia nie je zákonom vylúčená (viď napr. § 114 ods. 4 O.s.p.), b/ adresát písomnosti nebol pri doručovaní zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržoval, c/ doručovateľ nezastihnutého adresáta vhodným spôsobom upovedomil, kedy príde písomnosť doručiť znova (s uvedením dňa a hodiny), d/ druhý pokus o doručenie zostal taktiež bezvýsledný, e/ adresát písomnosti bol vhodným spôsobom upovedomený o uložení písomnosti na pošte alebo orgáne obce, f/ adresát si zásielku do 3 dní od upovedomenia nevyzdvihol.

Miesto, deň a spôsob doručenia zásielky sa preukazuje doručenkou, ktorú pošta vracia späť odosielajúcemu súdu. Príslušnou poštou vystavená doručenka zachytávajúca postup pri doručení, vrátane údajov vyžadovaných ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p., osvedčuje pravdivosť toho, čo je v nej uvedené, ak nie je preukázaný opak. Doručenka vrátená súdu osvedčuje súdu vykonanie doručenia a čas doručenia, kým nie je preukázaný opak. (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20.7.1992 sp.zn. 1 Cdo 37/92). Tento dôsledok však môže nastať len vo vzťahu k tomu, čo je na doručenke uvedené. Pokiaľ doručenka neobsahuje údaj, že sa adresát v mieste doručenia zdržoval, nie je osvedčené, či táto podmienka náhradného doručenia je splnená. V takomto prípade je povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie jej splnenia, pričom nie je povinnosťou účastníka, ktorému bolo doručované poštou, navrhnúť dôkazy na preukázanie svojho prípadného tvrdenia, že sa v čase doručovania v mieste doručenia nezdržoval z dôvodu, že účastník konania nemá povinnosť preukazovať opak toho, čo nie je osvedčené. Preto záver súdu o účinnom náhradnom doručení bude možný len vtedy, ak bude zistené, že adresát sa v mieste doručenia v čase doručovania zdržoval.

Zákonná konštrukcia umožňujúca náhradné doručenie vychádza z toho, že adresát sa v čase doručenia (v určitý konkrétny deň) fakticky zdržiava v mieste doručenia a má z tohto dôvodu možnosť si doručovanú zásielku bezprostredne po náhradnom doručení prevziať alebo vyzdvihnúť. Gramatický výklad slov „hoci sa v mieste doručenia zdržiava“ nemôže byť iný len ten, že zákon vyžaduje a predpokladá, že adresát sa v dobe doručovania v mieste doručenia skutočne zdržiava a že len nebol zastihnutý tam, kde má doručovateľ písomnosť doručiť. Zdržovanie sa v mieste doručenia v podstate teda znamená, že sa adresát každodenne vracia do svojho bytu, čo by bolo vylúčené, ak by bol v čase doručovania v nemocnici, na dovolenke, keby sa vracal do svojho bytu len na soboty a nedele, pretože sa inak zdržiava na inom mieste a pod. Obsah slov „hoci sa v mieste doručenia zdržiava“ je teda vecou konkrétneho prípadu.

V preskúmvanej veci je z obsahu doručky o doručení rozsudku súdu prvého stupňa žalovanému, pripojenej k č.l. 49, spisu zrejmé, že obsahuje len údaje o tom, že neúspešný pokus o doručenie s výzvou o opakované doručenie bol vykonaný 9. júna 2006, opakované doručenie bolo vykonané 12. júna 2006, zásielka bola uložená na pošte 12. júna 2006 a že adresát zásielku prevzal v odbernej lehote 26. júna 2006. Okolnosť, že adresát sa v mieste doručenia (B., S. X.) dňa 9. júna 2006 zdržoval, doručka nepotvrďuje (neosvedčuje), pretože žiaden takýto údaj na nej uvedený nie je (doručenka neobsahuje predtlač so slovami „hoci sa v mieste doručenia zdržiava“).

Žalovaný na dopyt odvolacieho súdu, či sa v čase doručovania rozsudku súdu prvého stupňa zdržoval v mieste doručenia (B., S. X.), uviedol, že sa na S. X. nezdržiava, pretože vlastníkom bytu na tejto adrese je jeho brat, ktorý byt prenajíma. Inak už rok býva u svojho kamaráta M. K. v B.. V priebehu šetrenia vykonaného súdom prvého stupňa na podnet dovolacieho súdu na okolnosti doručovania zásielky súdu prvého stupňa M. K. potvrdil pravdivosť tvrdenia žalovaného.

Vzhľadom na význam práva na súdnu ochranu v právnom štáte pre záver o nesplnení podmienok konania nepostačuje iba pochybnosť o ich splnení, ale nesplnenie podmienok konania musí byť preukázané mimo rozumných pochybností. V prípade, ak všeobecný súd nemá záver o nedodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehoty na podanie opravného prostriedku preukázaný mimo rozumných pochybností, musí vychádzať z predpokladu, že opravný prostriedok v zákonnej lehote podaný bol (tak napr. III. ÚS 331/04 a III. ÚS 249/08).

Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že nebolo mimo rozumných pochybností preukázané, že sa žalovaný zdržoval v čase doručenia rozhodnutia súdu prvého stupňa v mieste doručenia. Preto ak odvolací súd jeho odvolanie odmietol ako oneskorene podané, odňal mu právo, aby na základe jeho včas podaného odvolania bol ním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa preskúmaný odvolacím súdom (porovnaj R 23/1994).

Žalovaný teda dôvodne vytýka, že konanie a z neho pochádzajúce rozhodnutie odvolacieho súdu má vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

So zreteľom na vadu, ktorá napĺňa skutkovú podstatu ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., dovolanie žalovaného je prípustné a zároveň je tiež dôvodné. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 4. augusta 2009

JUDr. Ladislav G ó r á s z , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková